

Sygn. akt VIII Ka 392/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący **SSO Przemysław Wasilewski**

Protokolant Aneta Chardziejko

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku Elżbiety Korwell

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 roku

sprawy J. L.

oskarżonego o czyn z art. 177 § 1 k.k.;

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 01 kwietnia 2015 roku, sygnatura akt III K 1089/14

I. Wyrok w zaskarżonej części utrzymuje w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. Zasądza od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej kwotę 420,- (czterysta dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

III. Z asądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 60,- (sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty za postępowanie przez Sądem II instancji i obciąża go kwotą 50,- (pięćdziesiąt) złotych z tytułu pozostałych kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

J. L. został oskarżony o to, że w dniu 1 października 2014 r., około godziny 11:40 w K. na ulicy (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że jadąc samochodem osobowym marki (...) o nr rej. (...), wykonując manewr cofania z miejsca parkingowego nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu kierującej prawidłowo samochodem osobowym marki (...) o nr rej. (...) w wyniku czego doszło do zderzenia obu pojazdów na skutek czego kierująca samochodem osobowym marki (...) A. B. doznała obrażeń ciała w postaci pourazowej przepukliny dokanałowej dysku C5/C6 i niestabilności kręgosłupa na tym poziomie, co spowodowało naruszenie czynności narządów ciała trwający dłużej niż 7 dni w myśl art. 157 § k.k. tj. o czyn z art. 177 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z 1 kwietnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt III K 1089/14 na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k., art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzono postępowanie karne wobec oskarżonego J. L. na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata.

Na podstawie art. 67 § 3 k.k. zobowiązano oskarżonego do naprawienia szkody w części poprzez zapłatę na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. B. kwoty 15.000 (piętnastu tysięcy) złotych. Zasądzono od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej kwotę 432 (czterysta trzydzieści dwa) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz

na rzecz Skarbu Państwa kwotę 60 (sześćdziesięciu) złotych tytułem opłaty i obciążono go pozostałymi kosztami procesu w kwocie 302,02 (trzysta dwa 2/100) złotych.

Na zasadzie art. 425 § 1 k.p.k. w zw. z art. 427 k.p.k. powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonego w punkcie II w całości.

Na zasadzie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. orzeczeniu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na treść orzeczenia polegający na bezpodstawnym przyjęciu przez Sąd I instancji, że po stronie pokrzywdzonej powstała szkoda, gdy w rzeczywistości pokrzywdzona doznała uszczerbku niematerialnego,

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia tj. art. 193 § 1 k.p.k. polegającą na nie dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego, w sytuacji gdy ustalenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wymagało informacji specjalnych.

W oparciu o podniesione zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona apelacja obrońcy oskarżonego jest całkowicie bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i obowiązujących przepisów prawa karnego dokonana pod kątem badania zasadności apelacji obrońcy oskarżonego, nie potwierdziła zawartego w niej zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia mającego wpływ na treść orzeczenia poprzez bezpodstawne przyjęcie przez Sąd I instancji, że po stronie pokrzywdzonej powstała szkoda, gdy w rzeczywistości pokrzywdzona doznała uszczerbku niematerialnego.

Zdaniem apelującego pokrzywdzona na skutek popełnienia w stosunku do jej osoby przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k. nie doznała szkody materialnej, lecz szkodę niematerialną - krzywdę, która nie dawała podstaw do nałożenia na oskarżonego J. L. zobowiązania do naprawienia szkody na podstawie art. 67 § 3 k.k. Podkreślał przy tym, że ustawa karna dokonuje rozróżnienia na uszczerbek o charakterze materialnym, przez który należy rozumieć szkodę oraz uszczerbek o charakterze niematerialnym, przez który należy rozumieć krzywdę. Jednocześnie w ocenie skarżącego art. 67 § 3 k.k. który odnosi się wyłącznie do obowiązku naprawienia szkody, stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 46 § 1 k.k., który przewiduje poza możliwością nałożenia obowiązku naprawienia szkody, także możliwość zasądzenia od sprawcy na rzecz pokrzywdzonego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

W ocenie Sądu Odwoławczego nie sposób zgodzić się ze skarżącym, iż pojęcie szkody na gruncie art. 67 § 3 k.k. obejmuje jedynie szkodę majątkową, wyłączając z jego zakresu szkodę niemajątkową czyli krzywdę. Po pierwsze trudno znaleźć racjonalny powód dla którego ustawodawca, w zakresie instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego, miałby wyłączyć możliwość naprawienia szkody niemajątkowej, skoro i tak w pewien sposób premiuje oskarżonego - warunkowym umorzeniem postępowania. Z drugiej strony środek probacyjny w postaci warunkowego umorzenia postępowania, jest przecież dla sprawcy szansą na zmianę dotychczasowego postępowania, w tym naprawienia w całości szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu, czy to o charakterze majątkowym, czy niemajątkowym. W ocenie Sądu Odwoławczego szansa dana sprawcy na zakończenie sprawy w drodze warunkowego umorzenia postępowania nie może wiązać się z jednoczesnym ograniczeniem prawa pokrzywdzonego do dochodzenia w trybie uproszczonym naprawienia wyrządzonej mu przestępstwem szkody rozumianej jako uszczerbek w dobrach materialnych.

W ocenie Sądu Okręgowego pomimo nowelizacji kodeksu karnego z dnia 5 listopada 2009 r., która weszła w życie 8 czerwca 2010 r. - w tym w szczególności art. 46 k.k., która obok pojęcia szkody wprowadziła i wyodrębniła zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, nie można z niej domniemywać i przenosić powyższego rozróżnienia na

pozostałe przepisy k.k. Przed dokonaniem rzeczowej nowelizacji środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody (z art. 46 k.k.) obejmował obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody w całości albo w części, pod którym w utrwalonym orzecznictwie i piśmiennictwie rozumiano zarówno szkodę materialną, jak i krzywdę. Trudno zatem uznać, że racjonalny ustawodawca uszczegółowiając jeden z przepisów kodeksu karnego, zmienił jednocześnie ogólne rozumienie szkody na gruncie całego kodeksu karnego (tak: E. Samborski, Zobowiązanie sprawcy do naprawienia szkody przy warunkowym umorzeniu postępowania karnego (art. 67 § 3 k.k.), [w:] Zarys metodyki pracy prokuratora., Lexis Nevis 2010; T. Koziół, Obowiązek naprawienia szkody, [w:] Warunkowe umorzenie postępowania karnego, Oficyna 2009r.). Nie należy bowiem zapominać, że celem art. 67 § 3 k.k. jest również ochrona interesów pokrzywdzonego przestępstwem. Zobowiązanie sprawcy do naprawienia szkody określone w art. 67 § 3 k.k. pełni bowiem nie tylko funkcje sprawiedliwościowe, ale również funkcje kompensacyjne. Zadośćuczynienie pieniężne jako restytucja szkody niemajątkowej ma na celu złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych pokrzywdzonego. Zupełnie niezrozumiałym byłoby odbieranie tej możliwości pokrzywdzonemu, w sytuacji warunkowego umorzenia postępowania karnego w stosunku do oskarżonego. Warunkowe umorzenie postępowania jest przecież środkiem probacyjnym, który opiera się na zaniechaniu skazania i wymierzenia kary sprawcy winnemu popełnienia przestępstwa. Decyzja w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania leży w kompetencjach sądu, a zastosowanie tej instytucji musi być poprzedzone stwierdzeniem winy sprawcy i brakiem wątpliwości, co do okoliczności popełnienia przestępstwa. Tym samym podstawą warunkowego umorzenia jest ustalenie wszystkich przesłanek odpowiedzialności karnej podsądnego. Stąd samo skorzystanie w stosunku do oskarżonego z instytucji warunkowego umorzenia postępowania jest już swoistą premią dla oskarżonego. Z drugiej strony zupełnie niezrozumiałym byłoby pozbawienie pokrzywdzonego możliwości uzyskania zadośćuczynienia z tytułu odniesionej szkody niemajątkowej - krzywdy w związku z popełnionym przecież przez oskarżonego przestępstwem. Nie powinno przy tym budzić wątpliwości, że art. 67 § 3 k.k. opiera się na tych samych podstawach, co zobowiązanie cywilnoprawne do naprawienia szkody. Z treści art. 415 k.c. wynika, że można dochodzić zadośćuczynienia i odszkodowania, co jednocześnie oznacza, że szkoda jest zarówno szkodą majątkową, jak i niemajątkową, związaną z rozstrojem zdrowia i przeżyciami z tym związanymi. Trudno uznać, że w prawie karnym zostałaby stworzona odrębna definicja szkody poprzez wydzielenie z niej krzywdy niż ta obowiązująca na gruncie prawa cywilnego. Zabieg ustawodawcy wyodrębniający pojęcie krzywdy i zadośćuczynienia w art. 46 k.k. miał jedynie utrwalić i rozwiać ostatecznie wątpliwości, co do jego zakresu, bowiem przed nowelizacją w pojęciu szkody zawierało się również pojęcie krzywdy. Obecnie powyższe wątpliwości w tym zakresie rozwiewa nowelizacja z dnia 20 lutego 2015 r., która weszła w życie z dniem 1 lipca 2015 r., zgodnie z którą sąd orzekając o obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stosuje przepisy prawa cywilnego (art. 46 k.k.). Za trafnością stanowiska Sądu Okręgowego przemawia również nowe brzmienie art. 67 § 3 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.) zgodnie z którym Sąd umarzając warunkowo postępowania karne „nakłada obowiązek naprawienia szkody w całości albo w części, a w miarę możliwości również obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (...)”.

Jedyną przesłanką nałożenia obowiązku naprawienia szkody (w szerokim ujęciu znaczenia tego słowa, które zawiera zarówno szkodę majątkową jak i niemajątkową) **jest jej istnienie w chwili orzekania i związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem sprawcy, a jej powstaniem.** W niniejszej sprawie powyższe przesłanki zostały spełnione. Rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych pokrzywdzonej był z pewnością znaczny, co uzasadniało złagodzenie jej ujemnych przeżyć w drodze rekompensaty materialnej. Nie należy bowiem zapominać, że prawo karne umożliwia rekompensatę poniesionych przez pokrzywdzonych szkód, co również będzie stanowić dodatkową dolegliwość dla oskarżonego, który powinien zrozumieć, że działania sprzeczne z prawem są karygodne i przyniosą określone konsekwencje prawne, w tym i konieczność wyrównania szkody nawet tej niematerialnej, którą trudno jest określić w wymiernych wartościach pieniężnych, a która przecież niewątpliwie w niniejszym stanie faktycznym zaistniała. Na marginesie skarżący nie podważał wystąpienia po stronie pokrzywdzonej szkody niematerialnej ani zasądzoną przez Sąd, co do zasady, świadczenia z tego tytułu. Jednocześnie Sąd odwoławczy w wyniku przeprowadzonej kontroli nie dopatrył się w tym zakresie błędu w ustaleniach faktycznych. Nie ulega wątpliwości, że pokrzywdzona A. B. przeszła zabieg operacyjny (stabilizacja kręgosłupa płytą i śrubami) w efekcie czego na szyi w widocznym miejscu pozostała u niej trwała blizna pooperacyjna, jak również była zmuszona do całodobowego noszenia kołnierza ortopedycznego przez okres kilku tygodni. Powyższe wiązało się z cierpieniem i niedogodnościami

odczuwalnymi w wiele tygodni po zdarzeniu. Obecnie zaś wymaga rehabilitacji, co przekłada się na niezakończony w dalszym ciągu proces leczenia. Powyższe odzwierciedla doznany przez A. B. uszczerbek o charakterze niemajątkowym oraz uzasadnia wysokość zasądzonej kwoty odszkodowania przez Sąd I instancji.

Jednocześnie za chybiony należy uznać zarzut skarżącego w przedmiocie oddalenia wniosku o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego, w sytuacji gdy zdaniem skarżącego ustalenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wymagało informacji specjalnych. Trafnie Sąd meriti uznał, że przedmiotowy wniosek prowadziłby jedynie do przedłużenia postępowania bowiem zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do orzeczenia o kwestiach istotnych w toczącym się postępowaniu. Przeprowadzona kontrola odwoławcza prowadzi do wniosku, że stan faktyczny został ustalony prawidłowo w oparciu o całokształt ujawnionych dowodów, a w wyniku ich wszechstronnej analizy Sąd Rejonowy wywiódł logiczny i trafny wniosek, co do braku wątpliwości w zakresie winy oskarżonego w zakresie przypisanego mu przestępstwa oraz okoliczności jego popełnienia. Kwestie ewentualnego zaistnienia i określenie procentowe przyczynienia się pokrzywdzonej do zdarzenia, są okolicznościami ważnymi z punktu widzenia ewentualnego procesu cywilnego, nieistotnymi z punktu widzenia niniejszego postępowania.

Mając na uwadze powyższe apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zaskarżony wyrok nie jest dotknięty wadami, które powinny być brane przez Sąd Odwoławczy z urzędu.

Nie podzielając zatem żadnego z zarzutów apelacyjnych Sąd Okręgowy nie mógł wydać innego orzeczenia jak o utrzymaniu na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. zaskarżonego wyroku w mocy, uznając apelację obrońcy oskarżonego za oczywiście bezzasadną.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z § 14 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461) Sąd Okręgowy, podzielając wniosek pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej z rozprawy apelacyjnej, zasądził od oskarżonego J. L. na rzecz oskarżycielki posiłkowej kwotę 420 złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 60 złotych tytułem opłaty za II instancję i obciążył go pozostałymi kosztami procesu za postępowanie odwoławcze w kwocie 50 złotych. Przy czym wysokość opłaty ustalono na podstawie art. 8 w zw. z art. 7 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. 1983.49.223 j.t.), zaś wysokość pozostałych kosztów procesu, na które składają się opłata za informację z Krajowego Rejestru Karnego (30 złotych) i koszty doręczeń (20 złotych), ustalono na podstawie § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie opłat za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego (Dz.U.2014.861) i § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz.U.2013.663 j.t.).